

Vyhodnotenie činnosti a hospodárenia Hornozemplínskej knižnice vo Vranove nad Topľou za rok 2020

1. Identifikačné údaje organizácie

Názov organizácie:	Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
IČO:	37781146
Dátum vzniku (historicky):	01.04.1922
Dátum zriadenia (VUC):	01.04.2002
Právna forma:	Príspevková organizácia s právnou subjektivitou
Adresa:	M. R. Štefánika 845/200, Vranov n. T., 093 01
Telefón:	0574464494, 0574464468
E-mail:	riaditel@kniznicavranov.sk , kniznica@kniznicavranov.sk
Webové sídlo:	www.kniznicavranov.sk
Sociálne siete:	Instagram: https://www.instagram.com/vranov_kniznica/ FB: https://sk-sk.facebook.com/HKVranov/
Štatutár:	Mgr. Danka Molčanová

Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou je kultúrnou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja. *Dlhodobu patrí medzi najlepšie verejné regionálne knižnice na Slovensku.* Počas svojho pôsobenia sa vyprofilovala na kultúrnu inštitúciu s rozsiahlym knižničným fondom a širokou paletou služieb od základných výpožičných vrátane internetových. Ministerstvo kultúry SR jej udelilo historicky prvé ocenenie na Slovensku, KNIŽNICA ROKA 2018 za dosiahnuté výsledky. Stále si udržiava svoje postavenie medzi knižnicami. Sleduje nové trendy a inovácie v knihovníctve. Jedným zo svetových trendov v knihovníctve je, aby sa knižnica stala TRETÍM MIESTOM, t. j., aby knižnica bola po rodine a práci/škole tretím miestom, ktoré obyvatelia vranovského regiónu chcú navštíviť a prežívať tam svoj voľný čas.

Knižnica dnes už nie je len výpožičným miestom, plní funkciu miesta vzdelávania a stretávania a prepájania kultúrnych a vzdelávacích aktivít rôznych skupín obyvateľov. Napriek tomu je požičiavanie kníh ešte stále najdôležitejšou úlohou knižnice. V zmysle zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach, knižnica je kultúrna, informačná a vzdelávacia inštitúcia, ktorá dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje, využíva a sprístupňuje svoj knižničný fond, poskytuje knižnično-informačné služby, napomáha uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby používateľov a

podporuje ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť, tvorivý osobný rozvoj a jazykovú rozmanitosť.

V súlade so štandardom by knižnica mala mať približne 1 400 m² (60 m²/1000 obyvateľov mesta). Knižnica nevlastní samostatnú budovu, v súčasnosti sídlime v prenajatých priestoroch (829 m²) na druhom poschodí Mestského domu kultúry vo Vranove nad Topľou. Služby používateľom poskytuje na jednom centrálnom mieste a nemá pobočky. Poskytuje ich na troch oddeleniach: oddelenie pre dospelých čitateľov, oddelenie pre deti a mládež a oddelenie špeciálnych služieb. Negatívom je chýbajúca študovňa a skladové priestory. Všetky dokumenty, ktoré knižnica poskytuje používateľom, sú vo voľnom výbere.

Rada a mestské zastupiteľstvo vo Vranove nad Topľou svojím uznesením zo dňa 16. 10. 2004 schválila nájomné pre knižnicu za vtedajšiu symbolickú slovenskú korunu za 1 m². Finančné prostriedky za odpustený nájom odporučilo použiť na nákup knižničného fondu ako príspevok mesta.

Napriek pandémie sa nám podarilo zrealizovať viaceré podujatia, podporené projekty a aktivity.

Top 10 podujatí, ktoré sme realizovali:

1. Teens day (teenager deň) pre násťročných
2. Marec mesiac knihy – Týždeň slovenských knižníc
3. Denný letný tábor v Hornozemplínskej knižnici – Piráti z Hornozemplínskej knižnice
4. Stretnutia so spisovateľmi (J. Slovákovou, V. Šefčíkom, Pochaničom, A. Durišovou, Z. Kubašákovou, G. Futovou, A. Verešpejovou)
5. Vranovské knihodni – Komiksiáda alebo komiksom k čítaniu
6. Čítačka s písáčkou – Letné štvrtky v knižnici
7. Knižné medové dni
8. Adventný večer s Hankou Servickou
9. Tréningy pamäti pre seniorov
10. Ateliér duše – prednes poézie pre dospelých

Pandémia nás ochromila, ale pridala nám čas na čítanie. Ľudia stále viac prichádzajú na chuť e-knihám aj audioknihám. **Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou** si pre používateľov knižnice pripravila novú online službu E-KNIHY. V období domácej karantény sme zo strany čitateľov zaznamenali zvýšený záujem o e-knihy. **Proces výpožičky e-knihy sa realizuje prostredníctvom online katalógu knižnice, ktorá v spolupráci s portálom Palmknihy - eReading ponúka na vypožičanie vyše 9000 e-knÍh.** Čitatelia sa môžu dostať k svojej obľúbenej knihe z pohodlia svojho domova. **Výpožičná doba je 31 dní** a počas nej je možné čítať až **3 tituly súčasne** bez nutnosti pripojenia k internetu. Ďalšie tituly je možné si vypožičať po uplynutí výpožičnej doby aktuálnych výpožičiek.

Rozvinuli sme aktivity s **kreatívnou dielňou FabLab**, čím záujemcovia o moderné digitálne technológie dostali možnosť na zhmotnenie svojich myšlienok a nápadov. Vytvorili sme podmienky na sprístupnenie k technológii 3D tlače, ktorá je ťažko dostupná. **Makerspace** preberá vzdelávací svet prostredníctvom praktických, interaktívnych aktivít podporujúcich inovatívnosť, tvorivosť, kritické myslenie a komunikačné schopnosti u ľudí.

Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou sa vďaka myšlienke prepojiť tvorbu komiksu s čitateľskou gramotnosťou, stala jednou z prvých knižníc na Slovensku, ktorá

sa venuje prostredníctvom súťaže tomuto netradičnému druhu umenia. Komiks sa dnes považuje za samostatné umenie či žáner. Ide o spojenie literatúry a výtvarného umenia. Je efektívnou a aktivizujúcou metódou, ktorá môže podporovať rozvoj čitateľskej gramotnosti vo výchovno-vzdelávacom procese a práve preto sme začali komiksu venovať väčšiu pozornosť. Neodmysliteľnou súčasťou komiksov sa stávajú workshopy a výstavy ocenených prác. Ponúkame komiks ako prostriedok k podpore čítania a rozvoju vizuálnej gramotnosti. V roku 2012 vznikol nápad vytvoriť **KOMIKSOVÚ SÚŤAŽ KOMIKSIADA ALEBO KOMIKSOM K ČÍTANIU** pre žiakov základných a študentov stredných škôl. Súťaž v roku 2014 nadobudla nadregionálny charakter. Odborná porota do roku 2020 vyberala z takmer **700 komiksových diel od viac ako 754 tvorcov z 8 miest Slovenska**.

Verejné knižnice sú miestami na podporu angažovanosti komunity. Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou je od roku 2005 aj **Komunitná knižnica**, čím pomáha prepájať tradičné knihovnícke a informačné služby s činnosťou komunity, v ktorej pôsobí. Organizujeme celoslovenský seminár s medzinárodnou účasťou so zameraním na skvalitnenie a rozšírenie komunitných aktivít knižníc na Slovensku.

Knižnica koncepčne pracuje na aktivitách podporujúcich rodiny a zameriavame sa na detskú čitateľskú gramotnosť, systematicky sa venuje aj dospelujúcej mládeži. K rozbehnutým aktivitám môžeme zaradiť opakujúce sa **kurzy nemeckého jazyka, spoločenské stolové hry, základy počítačovej gramotnosti, tréningy pamäti**.

Medzi problémové oblasti vranovskej knižnice patria priestorové podmienky. Pre Hornozemplínsku knižnicu vo Vranove nad Topľou sa pripravuje rekonštrukcia a modernizácia budovy PSK na Sídlišku 1. mája. Všetky knihy sú v súčasnosti vo voľnom výbere, predpokladáme, že v nových priestoroch bude 10 % knižničného fondu uložených v skladových priestoroch. Pôjde najmä o duplikáty, ktoré sa požičiavajú v určitých časových intervaloch, napr. odporúčaná/povinná literatúra pre žiakov a študentov.

*Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou sa od vyhlásenia mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky vládou SR uznesením vlády SR č.111 z 11.03.2020, z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 vyhlásenej dňa 11.03.2020 prispôsobila novej mimoriadnej situácii. Táto situácia ovplyvnila jej činnosť a návštevnosť. Od 11.03.2020 až do 13.05.2020 bola knižnica zatvorená pre verejnosť. V tom čase poskytovala čitateľom knižnično-informačné služby elektronicky, vykonala revíziu svojho knižničného fondu. **Premiestnili sme sa do online priestoru a začali poskytovať digitálne služby**. Situácia na Slovensku sa zdala byť dosť chaotická a nikto nevedel, čo môže a nemôže robiť. Obavy boli nielen zo šírenia koronavírusu z človeka na človeka, ale aj z kníh na človeka.*

Slovenská národná knižnica (SNK) v rámci plnenia metodických, poradenských a koordinačných činností pre knižničný systém začala intenzívne pracovať v súvislosti s pandemiou koronavírusu a neustále knižnice informovala o meniacej sa situácii, vydávala odporúčania, priniesla elektronické zdroje do každej knižnice a pripravila informačnú stránku k tejto téme. **Od 13. mája 2020 začala opäť s poskytovaním knižnično-informačných služieb pre verejnosť**

Knižnica počas **letných prázdnin** pripravila pestrý výber podujatí nielen pre prázdninujúce deti, ale aj pre ich rodičov či starých rodičov, ktorí si tiež počas leta potrebujú oddýchnuť a hodnotne vyplniť voľný čas..

Počas celého roka je vrátenie kníh možné 24 hodín prostredníctvom BIBLIOBOXU. Sanitárny čas na dezinfekciu priestorov bol vymedzený vo štvrtok od 07:30 do 12:00 h.

1. októbra 2020 bol vyhlásený núdzový stav na dobu 45 dní na celom území Slovenska. Zároveň vstúpili do platnosti nové opatrenia týkajúce sa cestovania, nosenia rúšok, hygienických opatrení pre prevádzky. 24. októbra začal na celom území Slovenska platiť zákaz vychádzania s výnimkou cestovania do práce, na testovanie a zabezpečenia nevyhnutných potrieb či pobytu v prírode v okrese bydliska.

31.10. – 1.11. sa konalo celoplošné testovanie, kde bolo otestovaných 2 581 113 ľudí, z ktorých bolo 25 850 pozitívnych. Platil zákaz vychádzania.

19. decembra 2020 začal na Slovensku platiť zákaz vychádzania s viacerými výnimkami, počas vianočných sviatkov sa mohli stretnúť 2 domácnosti, ktoré neboli v kontakte s inou domácnosťou.

31. decembra sa o 15.00 hod. konalo online mimoriadne rokovanie vlády k sprísneniu protipandemických opatrení. Opatrenia a zákaz vychádzania z 19. decembra nemali podľa ministra zdravotníctva Mareka Krajčího dostatočný efekt. Vláda jednohlasne prijala prísnejšie protipandemické opatrenia platné od 1. januára 2021, ktoré už pred Vianocami navrhovali odborníci aj pandemická komisia.

Všetci sme sa dostali do situácie, v ktorej sme ešte nikdy neboli. Práca z domu, uzavreté služby, školy či knižnice. Bolo to mimoriadne náročné obdobie, keď ľudia mnohokrát podliehali strachu a panike. **Knižnice im v mnohom pomáhali.** Na naše prežívanie situácie mali veľký vplyv informácie, ktoré k nám prichádzali nielen z médií. Mnohí sa cítili pod tlakom, snažili sa získať čo najviac informácií, zorientovať sa v radách a odporúčaniach. Snažili sa zorganizovať si prácu a osobný život.

2. Vyhodnotenie odbornej činnosti

Hlavným cieľom bolo zabezpečiť plnenie základných ukazovateľov činnosti, pripravovať a realizovať kultúrno-vzdelávacie podujatia na podporu čítania, pokračovať v projektoch na podporu komunity, reagovať na dotačné výzvy MS SR, MK SR, FPU a iné. Následne projekty realizovať.

Zámerom Hornozemplínskej knižnice v roku 2020 bolo uspokojovať kultúrne a vzdelávacie záujmy verejnosti, a tak podporovať celoživotné vzdelávanie a duchovný rozvoj obyvateľov regiónu, organizovať kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia pre obyvateľov celého regiónu s prvoradým cieľom podpory a propagácie čítania a budovania pozitívneho vzťahu ku knihám. Pripravovať a realizovať krátkodobé aj cyklické projekty, prostredníctvom ktorých zrealizuje svoje aktivity a v oveľa väčšej miere bude naplňovať zámery, poslanie i komunitnej činnosti. To sme dosiahli aj prostredníctvom nových foriem práce s čitateľom: Makerspace, 3D tlač, Komiks, Komunitná knižnica, tréningy pamäti, Ateliér duše – práca so seniormi, písanie kroník, tvorba rodokmeňov...

• Knižnično-informačné služby

Poskytovanie knižnično-informačných služieb čitateľom bolo počas uplynulého roka viackrát obmedzené kvôli zlej epidemiologickej situácii spojenej so šírením ochorenia Covid-19. Knižnično-informačné služby a aktivity knižnice sa museli prispôbiť novovzniknutej situácii.

Služby čitateľom boli presunuté do online priestoru a zaviedli sa aj nové služby, poskytované výlučne cez web. Určite TOP službou a obrovskú novinku bolo už spomínané sprístupnenie možnosti výpožičky elektronických kníh tzv. e-knihy.

Programový rozpočet – 2020			
	Názov položky	Plán	Skutočnosť
1.	Počet registrovaných používateľov knižnice	4 100	3 962
2.	Počet návštevníkov knižnice	55 000	57 465
3.	Počet knižničných prírastkov	3 400	3 165
4.	Počet podujatí na podporu čítania	450	428
5.	Počet výpožičiek	100 000	101 068

Plánované ukazovatele programového rozpočtu sú splnené čiastočne z dôvodu mimoriadnej situácie Covid -19 na Slovensku pre ktorú sme boli dlhšiu dobu pre verejnosť zatvorení. Aj napriek tomu skutočnosť plnenia ukazovateľov, dosahuje splnenie štandardov pre vranovskú knižnicu v zmysle zákonov pre rok 2020 (viď. príloha).

Registrovaní používatelia knižnice

Aj v tomto roku registrovaní používatelia využívali knižnično-informačné služby našej knižnice, hoci v obmedzenej forme. Počet aktívnych používateľov v roku 2020 bol **3 962**, z toho bolo **1 567** detí. Podarilo sa nám do knižnice bezplatne zapísať **290** prvákov základných škôl a v mesiaci jún ich slávnostne pasovať za čitateľov. Poskytli sme zápisné formou „rodinného členského“. Bezplatný zápis do knižnice sa organizoval počas celého Týždňa slovenských knižníc (od 2. 3. 2020 – 6. 3. 2020) pre nových čitateľov knižnice. Počas Kabelkového jarmoku v TSK využilo bezplatné členské 16 dospelých a 3 deti. Registrovaní používatelia mali možnosť navštíviť knižnicu iba do 10.3.2020. Neskôr bola knižnica kvôli zlej epidemiologickej situácii v krajine zatvorená. V čase uzatvorenia knižnice (z nariadenia RÚVZ SR a hlavného hygienika SR z dôvodu šírenia pandémie COVID19), od 10.03. – 13.5.2020 (prvýkrát) a od 21.12. – 31.12.2020 (druhýkrát), sme presunuli niektoré svoje aktivity do online priestoru. Zo štatistík vyplýva, že sa používatelia registrovali do knižnice hlavne v letných mesiacoch.

Návštevníci knižnice

Celková ročná návštevnosť knižnice bola **57 465** návštevníkov. Súčasným trendom našej knižnice je inovácia jej služieb, aby knižnica pôsobila ako moderné kultúrne, informačné, vzdelávacie a komunitné centrum mesta a aby ju navštevovalo stále viac a viac obyvateľov. Preto v knižnici ponúkame aj priestor pre voľnočasové a vzdelávacie aktivity, spoločenské podujatia, besedy, klubové stretnutia mladých, stretnutia rodín pri knihe a miesto na relax a oddych. Návštevníkov získavame aj vďaka spolupráci s materskými, základnými, strednými školami a špeciálnymi školami pre telesne aj mentálne postihnuté deti i centrami pre seniorov a inými spolupracujúcimi komunitami. Ich počet je dlhodobo na dobrej úrovni, čo naznačuje,

že obyvatelia mesta aj regiónu majú záujem o služby a aktivity knižnice. Počas prvej vlny epidémie koronavírusu v tomto roku sme zaznamenali zvýšenú online návštevnosť knižnice, ktorá nám dopĺňa fyzickú, čiže osobnú návštevu knižnice. Je to merateľné cez vstupy do online katalógu na webovom sídle, návštevy webu (www.kniznicavranov.sk), zodpovedané otázky v elektronických referenčných službách (online chat, facebookové a instagramové správy, mailová i telefonická komunikácia) a iné aktivity na facebooku a instagrame knižnice.

Výpožičky

Výpožičné služby knižnice patria medzi základné knižnično-informačné služby a boli poskytované registrovaným používateľom formou absenčných a prezenčných výpožičiek. V sledovanom období sme dosiahli **spolu 101 068** výpožičiek dokumentov. Patrili sem aj výpožičky dokumentov, ktoré knižnica nevlastní, ale je možné o ne požiadať sprostredkované prostredníctvom MVS z inej knižnice na Slovensku, a to v počte 190 (174 kníh a 16 xerokópií). Ďalej sem zaraďujeme aj výpožičky zvukových kníh pre nevidiacich a slabozrakých obyvateľov regiónu.

Knižničné prírastky

Prírastky do knižničného fondu sme získavali kúpou a darmi. Zakúpili sme knižničné dokumenty **v celkovej hodnote 40 568 €, z toho knihy za 35 089 € a periodiká za 5 479 €**. Do fondu knižnice sme zaraďili **3 165 exemplárov nových kníh**. Projektom „Nech nás knihy spájajú“ sme sa uchádzali o finančnú podporu na FPU v podprograme Akvizícia knižníc, ktorý bol podporený sumou 20-tisíc eur na nákup kníh. Finančné prostriedky priebežne využívame na doplnenie a obnovu knižného fondu pre deti, mládež i dospelých čitateľov. Týmto projektom sa podporuje akvizícia knižnice aj regionálny knižno-predajný trh kníhkupectiev. Všetky kniž. jednotky boli do konca augusta spracovávané v KIS Virtua a od 01.09.2020 v novom KIS Dawinci. Na základe zákona č. 126/2015 Z. z., sa v Hornozemplínskej knižnici vo Vranove nad Topľou uskutočnila čiastková revízia knižničného fondu v čase od 15.04.2020 do 15.05.2020.

Knižničný fond za rok 2020 je **71 521 knižničných jednotiek**.

Kultúrno-vzdelávacie podujatia na podporu čítania

V novom roku sme pre našich čitateľov a návštevníkov knižnice sprístupnili novú webovú stránku www.kniznicavranov.sk. Koncom januára sa konalo regionálne kolo súťaže Šaliansky Maťko J. C. Hronského (28 recitátorov zo 14 škôl), ktoré sa uskutočnilo v spolupráci s Mestom Vranov nad Topľou a Oblastným pracoviskom Matice slovenskej. Víťazi jednotlivých kategórií postúpili do krajského kola v Prešove. Február sa niesol v duchu sviatku zaľúbených – Valentína, ktorý sa spája s medzinárodným dňom darovania kníh. Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou pripravila pre verejnosť bohatý program, súčasťou ktorého bolo i zapojenie sa do kampane Národný týždeň manželstva na tému *Náš príbeh*. Na tému „*Náš príbeh*“ sa so študentmi stredných škôl porozprávala psychologička Mgr. Jana Lutášová-Hustáková. Ďalšia zaujímavá beseda pre študentov bola na tému *Manželstvo* je stále in, kde si študenti vo voľnej diskusii s o. Pavlom Boberom vymenili svoje postrehy, predstavy a postoje k manželstvu v dnešnej modernej dobe (25 študentov). Prvý marcový týždeň HK realizovala podujatia v rámci Týždňa slovenských knižníc. Konala sa beseda s autorkou série kníh (NE)verná Jarmilou Slovákovou, s ktorou sa stretlo 22 čitateľiek. Program

pokračoval odbornou prednáškou spojenou s premietaním filmu. Lektorom bol pán RNDr. Jozef Valuch, Csc. Prednáška obsahovala užitočné poznatky a informácie z oblasti zdravej výživy či odpovede na otázky, ako si pomocou stravy pomôcť pri rôznych chorobách. Prednášky sa zúčastnilo 36 besedujúcich.

Novinkou bol „Teens day in library“. Tento deň bol venovaný mládeži s cieľom podporiť čitateľskú gramotnosť, záujem o kultúru či umenie a rozvíjať kreativitu u tejto cieľovej skupiny. Pre mládež bol pripravený kolotoč zábavných, tvorivých, súťažných, tanečných a iných aktivít: fotokurz spojený s výstavou SOŠ A. Dubčeka (prezentácia nového odboru), Klaudia Kirschner za objektívom (známa slovenská fotografka), kreatívne tvorenie z papiera, Zumba s Adelkou Mikitovou, starostlivosť o pleť a líčenie s Oriflame (zástupkyňa firmy Oriflame), „Všetkým chalanom, ktorých som milovala“ (porovnanie kniha vs. film od J. Hannovej). Dokopy sa jednotlivých aktivít zúčastnilo 204 mladých čitateľov.

Rok 2020 bol na prípravu a realizáciu podujatí pre čitateľov aj návštevníkov knižnice špecifický. V čase uzatvorenia knižnice z nariadenia RÚVZ SR a hlavného hygienika SR z dôvodu šírenia pandémie COVID-19 v dňoch 10.3.2020 – 13.5.2020 (prvýkrát) a od 21.12.2020 do odvolania (druhýkrát) sme presunuli svoje aktivity do online priestoru. Pre čitateľov sme pripravovali množstvo súťaží, zaujímavostí, hier, ankiet, videoprojektov, ktoré sme pravidelne zverejňovali na svojej webovej stránke a sociálnych sieťach. Zvyšok roka 2020 sme realizovali podujatia s osobnou účasťou návštevníkov. **Pripravili sme 428 podujatí, z toho 288 deťom, s počtom návštevníkov 15 880.**

Všetkými zrealizovanými podujatiami a aktivitami sme podporovali čítanie a ponúkali sme inšpiratívne možnosti na zmysluplné využívanie voľného času deťom, mládeži i dospelým. Čitatelia mali možnosť dopĺňať úlohy, riešiť kvízy a hádanky, len tak pre radosť alebo v záujme samovzdelávania. Pre deti sme pripravili a zverejnili tieto kvízy: Z rozprávky do rozprávky cez hádanky, Z ríše zvierat II., Z ríše zvierat I., Z rozprávky do rozprávky I., Spoznáš knihu podľa citátu? II., Spoznáš knihu podľa citátu?, Pre skutočných milovníkov kníh, Si literárny maniak? Ako dobre poznáš našu knižnicu?, Poznáš Hansa Christiana Andersena?

Oblíbeným podujatím počas letných mesiacov boli cyklické **Letné štvrtky v knižnici**. Počas deviatich Letných štvrtkov v knižnici sa deti a mládež stretli so zaujímavými a inšpirujúcimi hosťami. Veľkému záujmu sa tešil aj **denný letný tábor Piráti z Hornozemplínskej knižnice**. Z bohatého programu možno spomenúť stretnutia so spisovateľmi Jánom Pochaničom a Valentínom Šefčíkom, výlet do Starej Ľubovne a exkurziu na Ľubovniansky hrad a do skanzenu, tvorivé dielne – výroba pirátskych čiapok a iných pirátskych predmetov, pletenie košíkov, english day a zábavný kurz anglického jazyka. **Stretnutia so spisovateľmi: Jarmila Slováková, Valentín Šefčík, Ján Pochanič, Zuzana Kubašáková, Gabriela Futová, Ivona Ďuričová, Alžbeta Verešpejová.**

Komiksiáda alebo komiksom k čítaniu: Komiks – spojenie kresby a krátkeho textu. Grafický svet komiksu neprezentujú len akční hrdinovia ako Superman, Batman či Avengers. Hoci práve tieto postavy a námety prostredníctvom filmov spopularizovali komiksy najviac, mnohé z nich nevynechávajú vážne spoločenské problémy, prácu s komplexnými príbehmi a ponúkajú materiál na intelektuálne úvahy a debaty. Postupne si komiksy kliesnia cestu aj do našich končín. Hornozemplínska knižnica už tradične realizuje komiksové tvorivé workshopy a spolupracuje s profesionálnymi ilustrátormi na ich realizácii. V rámci projektu Vranovské knihodni knižnica každoročne vyhlasuje ilustračnú súťaž s názvom Komiksiáda alebo komiksom k čítaniu. Táto

súťaž je zameraná na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti. Mladí majú možnosť svoju kreativitu prejavíť v literárno-výtvarnej forme. Súťaž má úspech nielen vo vranovskom regióne, ale aj v iných častiach Slovenska.

Cieľom všetkých podujatí pre deti a mládež je šírenie knižnej kultúry a prehlbovanie vzťahu detí ku knihám a ku knižnici, záujmu o čítanie a tým aj zvyšovanie čitateľskej gramotnosti.

Názov položky	Skutočnosť 31.12.2020
Počet požiadaviek MVS	190
Počet titulov periodík	152
Počet vyradených exemplárov	2 428
Online návštevnosť: Počet vstupov do online katalógu sprístupneného na webovom sídle	7 456
Počet návštev webového sídla (www.kniznicavranov.sk)	39 521
Zodpovedané otázky v elektronických referenčných službách (online chat, facebookové správy, mailová a telefonická komunikácia)	715
Facebook knižnice – interakcie spolu (lajky, komentáre, zdieľania)	99 514
Instagram knižnice – interakcie spolu (komentáre, lajky, zdieľania)	1 191

3. Medzinárodná spolupráca, spolupráca s národnostnými menšinami a spolupráca s inými subjektami

- **Medzinárodná spolupráca** v roku 2020 prebiehala s týmito knižnicami:

NÓRSKO – Deichmanova knižnica v štvrti Bjørvika

DÁNSKO – Kráľovská knižnica Dánska

POĽSKO – Mestská publičná knižnica vo Wroclawe

ČESKO – Mestská knižnica v Ostrave pri realizácii aktivít pre Rómov, Knihovna Trinec a Mestská knihovna Chrudim

Online spolupráca spočívala vo výmene skúseností pri prezentáciách aktivít knižnice na celoslovenských a medzinárodných konferenciách a webinároch.

- **Spolupráca s národnostnými menšinami**

Najrozšírenejšou menšinou vo vranovskom regióne sú Rómovia. Na území PSK sa podľa štatistiky za rok 2019 nachádza 664 miest a obcí, z toho minimálne 230 miest a obcí (35 %) sa vyznačuje prítomnosťou rómskych obyvateľov v koncentráciách. Takmer 90 000 Rómov žije v PSK na okraji alebo mimo obce. Približne 22 000 Rómov obýva koncentrácie v PSK vo vnútri obcí. **Počet rómskeho obyvateľstva vo Vranove nad Topľou je okolo 25 % z celkového počtu** obyvateľov. Okres Vranov patrí medzi najmenej rozvinuté okresy na Slovensku.

My ako knižnica sme svoju úlohu poňali v spájaní, nie v rozdeľovaní a prehlbovaní priepastí medzi rómskou a nerómskou komunitou. Náš región je vysoko zastúpený rómskou marginalizovanou skupinou, a práve s ňou sme v minulom roku aktívne spolupracovali. Boli to deti navštevujúce MŠ, ZŠ v meste a regióne, ŠŠ internátnu a Spojenú školu s materskou školou

pre telesne postihnuté deti. Keďže to boli deti predškolského a školského veku, aj podujatia pre nich boli prispôsobené ich chápaniu.

Témy „zážitkových čítaní“ boli rôzne: *Pippi Dlhá Pančucha*, *Mimi a Líza*, *O snehuliakovi s horúcim srdcom*, *edukačné prednášky*, ako napr. *Dejiny Vranova nad Topľou*, *Ezop a svet bájok*, tvorba spisovateľov Zdenky Nahajovej a Jána Pochaniča a veľa iných.

Obľúbené boli aj besedy s autormi, bibliograficko-informatické vzdelávania v knižnici, ktorými vysvetľujeme pojem kniha, rozdiel medzi knižnicou a kníhkupectvom, rozprávame sa o tom, ako treba zaobchádzať s knihou, ako kniha vzniká, kto je autor či ilustrátor, oboznámime deti a mládež s fondom knižnice a vysvetlíme im, ako sa v knižnici správať...

Rómske deti sa mali možnosť zapojiť aj do regionálnej literárno-výtvarnej **sút'aže Čítačka s písачkou**, kde si mohli overiť svoje literárne či výtvarné schopnosti. Všetky práce boli hodnotené odborníkmi, a to pani spisovateľkou A. Verešpejovou a ilustrátorom M. Regitkom.

Popoludňajšie voľnočasové aktivity v knižnici s týmito deťmi boli venované tvorivým dielňam pripravovaným na rôzne témy, x-boxu či spoločenským hrám vhodným pre všetky vekové kategórie. Cieľom a hlavným poslaním bolo poskytnutie komplexnej služby jednotlivcovi, rodine ako aj celej miestnej komunite, ktorá z rôznych dôvodov nemá možnosti na svoju vlastnú pomoc, sociálnu mobilitu, získavanie sociálnych zručností či vlastnú sebarealizáciu.

Podujatia pre SŠI:

O vranách pri Topli	4x	povešť o vzniku mesta VT
Ľudová rozprávka	2x	prezentácia o P. Dobšinskom a ľud. rozprávkach
Pippi Dlhá pančucha	2x	zážitkové čítanie
Knižné medové dni	1x	ilustrátorský workshop, výstava medu, výstava

Podujatie so Spojenou školou v Čaklove

Tvorenie vianočných ikebán

praktické ukážky spojené s výstavou prác žiakov

Počet podujatí: 9

počet účastníkov: 189

• Spolupráca s inými subjektami

V spolupráci so Slovenskou knižnicou pre nevidiacich (SKN) Mateja Hrebendu v Levoči naša knižnica poskytovala služby aj zrakovo postihnutým občanom požičiavaním zvukových kníh na MP3 a MP4 nosičoch, ktorí ich mohli získať sprostredkované z databázy Digitálnej knižnice Slovenskej knižnice pre nevidiacich M. Hrebendu v Levoči. V uplynulom roku bolo celkovo poskytnutých 95 titulov zvukových kníh 12 nevidiacim a slabozrakým používateľom.

4. Online činnosť

Knižnice sú miestom, kde ľudia hľadajú vedomosti, kultúru, kde sa ľudia stretávajú, vzdelávajú, študujú, relaxujú... Keďže od marca 2020 počas pandémie COVID-19 sa tieto sociálne kontakty realizovali iba obmedzene, aj naša knižnica prichádzala k svojim čitateľom

až domov, omnoho častejšie cez **online priestor**. Prostredníctvom online informácií, prezentácií, súťaží, hádaniek, podujatí so zážitkovými workshopmi, edukačných videí a knižných online výziev chcela byť pri svojich čitateľoch aj v ich mobilných aplikáciách či na weboch. Čitateľom sme sa prihovárali cez náš web www.kniznicavranov.sk, facebook knižnice a instagram. Ďalej sme pre čitateľov pripravili **top novinku – výpožičku elektronických kníh, tzv. e-knihy**. Sprístupnili sme im možnosť čítať aj online, zo svojho notebooku, tabletu, v smartfóne alebo v čítačke. Proces výpožičky e-knihy sa realizoval prostredníctvom online katalógu našej knižnice, ktorá v spolupráci s portálom Palmknihy – eReading ponúkala na vypožičanie vyše 9000 e-kníh. V nepriaznivej situácii, ktorá počas roka 2020 viackrát nedovoľovala osobnú návštevu knižnice, bola takáto nová služba veľmi zaujímavou možnosťou. Čitatelia sa mohli dostať k svojej obľúbenej knihe aj z pohodlia domova. Výpožičná doba bola 31 dní a počas nej bolo možné čítať až 3 tituly súčasne bez nutnosti pripojenia k internetu. Aj takýmto spôsobom sme sa snažili prinášať našim používateľom možnosť, aby sa k svojim knihám mohli vždy dostať.

Na webe a FB našej knižnice sme pravidelne zverejňovali, hádanky a kvízy, súťaže, ktoré naši čitatelia, ale aj široká verejnosť mohli riešiť, lúštiť len tak pre radosť alebo v záujme samovzdelávania. Prehľad uskutočnených online podujatí a aktivít je v prílohe č. 6.

5. Projektová činnosť a granty

Knižnica vďaka projektovej finančnej pomoci môže rásť, môže realizovať svoje aktivity, a tak v oveľa väčšej miere naplňovať svoje zámery, poslanie a iné komunitné činnosti. Knižnica si tak môže pozývať významné osobnosti z literárneho života, spisovateľov, ilustrátorov, rôzne divadelné zoskupenia, odborníkov z jazykových oblastí alebo z rôznych špecifických oblastí, a realizovať tak odborné semináre, workshopy, konferencie. Toto všetko v nemalej miere prispieva k rozvoju vzdelania, informovanosti, umenia a kultúry u každého jedného používateľa a návštevníka knižnice, v neposlednom rade aj u jej zamestnancov.

V snahe pracovať na zlepšení poskytovaných služieb Hornozemplínskej knižnice a vychádzajúc zo skúseností z už zrealizovaných projektoch v minulých rokoch vieme s určitosťou povedať, že budeme reagovať aj na ďalšie výzvy FPU, MK SR a iných grantových programov. Dôvodom sú financie, ktoré sú pre rozvoj knižnice veľmi dôležité. Bez nich by jej činnosť nemala tú významnú pridanú hodnotu, ktorú v súčasnosti má. Hornozemplínska knižnica v roku 2020 reagovala na dotačné výzvy: z FPU, Ministerstva kultúry SR, Karpatskej nadácie, Erasmus+, Granty EHP a Nórska.

P.č.	Názov projektu	FPU, MK SR, UPSVaR, Erasmus+, iné	Žiadaná suma €	Schválená suma €	Spolufinancovanie	Poznámka
1.	Piráti z Hornozemplínskej knižnice	FPU	3 210	2 106	106	podporený
2.	Čítačka s písaczkou	FPU	5 083	3 512	212	podporený
3.	Vranovské knihodni Komiksiáda alebo komiksom k čítaniu	FPU	3 070	2 106	106	podporený
4.	Nech nás knihy spájajú	FPU	20 000	20 000	0	podporený
5.	Inovatívne trendy zo zahranič. knižníc	Erasmus+	5 625	5 625	0	podporený
6.	Kultúrne poukazy	MK SR	1 000	4 710	0	podporený
7.	Nový dizajn –príťažlivé miesto pre čitateľov II.	FPU	19 958	-	-	podaný
8.	Multikultúrne centrum 4.0	Granty EHP a Nórska	597 894	-	-	podaný
9.	Spája nás minulosť a prítomnosť	MK SR	3 500	-	-	nepodporený
10.	Edukatívne-tvorivo-spolu	FPU	4 550	-	-	nepodporený
11.	Ekotéka	FPU	3000	-	-	nepodporený
12.	Generácia X-Y-Z	FPU	2 500	-	-	nepodporený
13.	Vzdelanie – otvorená myseľ	FPU	8 210	-	-	nepodporený
14.	Funny English	FPU	2 710	-	-	nepodporený
15.	Pomôžme ľuďom s postihnutím, aby ich pamäť nestarla príliš rýchlo	MK SR	3 000	-	-	nepodporený
16.	Piatky pre matky	MK SR	3 000	-	-	nepodporený
17.	Chránená dielňa, Úspešne na trhu práce, Praxou k zamestnaniu....	ÚPSVaR	3 158	3 158	0	-

Celkový počet podaných projektov v roku 2020: 17
Počet schválených projektov v roku 2020: 7
Počet realizovaných projektov v roku 2020: 6
Počet v schvaľovacom konaní: 2

6. Organizačná štruktúra

Prepočítaný stav zamestnancov k 31.12. 2020: 17,6

Fyzický počet zamestnancov k 31.12. 2020: 18

Počet zamestnancov podľa schválenej organizačnej štruktúry: 18

Vedúci zamestnanci (okrem riaditeľa): 3

Odborní zamestnanci: 12

Administratívni zamestnanci: 1

Ostatní: 2

Pohyb zamestnancov v r. 2020 (odišli/noví): 0/0

Počet zamestnancov k 31.12.2020 je 18 pracovníkov. V organizácii je od 01.04.2002 uplatňovaná Vyhláška č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov (Vyhl. č. 552/03 Z. z., 553/03 Z. z.) a NV SR č. 341/2004.

Štruktúra vzdelanosti pracovníkov:

vysokoškolské vzdelanie 2. stupeň: Mgr. – 7

vysokoškolské vzdelanie 1. stupeň: Bc. – 3

úplne stredoškolské vzdelanie – 6

stredné odborné vzdelanie – 2

Počet zamestnancov knižnice je 18, z toho odborných zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke profesie je 12. V oblasti dopĺňovania, spracovania fondov a metodiky pracujú 3 zamestnanci.

Priemerná veková štruktúra pracovníkov Hornozemplínskej knižnice je 39,17 rokov.

Pracovníci knižnice boli používateľom v službách k dispozícií 51 hodín týždenne.

7. Budovy

Hornozemplínska knižnica sídli **v prenajatých priestoroch** v Mestskom dome kultúry vo Vranove nad Topľou. Vranovská knižnica nemá pobočky.

Hornozemplínska knižnica spravuje **Knižnicu na kúpalisku**.

Staničná knižnica vo Vranove nad Topľou bola v roku 2020 doplnená bola o 532 titulov (z vyradených a darovaných kníh).

Knižnica v Kostole sv. Štefana kráľa v Novej Kelči je prístupná jeho návštevníkom.

Knihobúdka v Zámutove na Ranči Zaľubova – Bilikova chata, aktualizovaná priebežne a je k dispozícii návštevníkom tejto lokality.

8. Nájmy

Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou nemá žiadne priestory v nájme.

9. Hospodárenie

EKONOMICKÉ UKAZOVATELE - finančné zabezpečenie činnosti knižnice (v EUR) 2020

Príjmy spolu z toho:	359 527
bežný transfér z rozpočtu VUC	308 362
vlastné výnosy a tržby	11 497
Granty spolu	39 668
z toho: FPU + MK SR	32 010
Erasmus	4 500
ÚPSVaR	7 011
Výdavky spolu	357 003
Z toho: mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	181 434
poistné a príspevky zamestnávateľa	63 677
tovary a služby	111 892
z toho: nákup knižničného fondu	40 568
služby, spotreba materiálu, energie, prevádzkové	47 428
náklady	17 109
ostatné prevádzkové náklady	
Kapitálový transfér	12 200
Kapitálové výdavky	12 200
Hospodársky výsledok	+71,51

ZÁVER

Rok 2020 bol pre nás všetkých náročným obdobím na aký si väčšina z nás na jeho začiatku ani nepomyslela. Prekvapil nás nečakane epidémiou, ktorá zo dňa na deň zmenila celú krajinu a vstúpila do života azda každého človeka. Celospoločenská neistota prirodzene zasiahla aj knižnicu, museli sme sa so situáciou okamžite vyrovať a zvládnuť nápor nových skutočností ktoré sa nás dotkli. Rok 2020 bol pre nás školou aj výzvou. Typickým znakom tohto obdobia a následne celého roka 2020 bola obetavosť a pracovné nasadenie zamestnancov knižnice, počas prvej i druhej vlny koronakrízy. Situácia nás naučila veľmi rýchlo reagovať aj na množstvo meniacich sa vládnych opatrení, ktoré bolo potrebné implementovať doslova do 24 hodín. Rok 2020 sa zapíše do histórie ako rok, keď naplno vypukla pandémia ochorenia Covid-19. Niečo, na čo svet nebol vôbec pripravený.

Napriek pandémie sa nám podarilo zrealizovať viaceré podujatia, podporené projekty a aktivity. Prešli sme na nový KIS Dawinci, poskytujeme nové on-line služby požičiavanie E – KNIH. Podarilo sa nám plniť aj základné ukazovatele knižnice. Zaregistrovali sme 3962 čitateľov, knižnicu navštívilo 57 465 návštevníkov, zaprírastkovali sme 3165 nových knižničných jednotiek, máme 101068 výpožičiek a urobili sme 428 podujatí pre obyvateľov vranovského regiónu.

Knižnica dnes už nie je len výpožičným miestom, plní funkciu miesta vzdelávania a stretávania a prepájania kultúrnych a vzdelávacích aktivít rôznych skupín obyvateľov. Napriek tomu je požičiavanie kníh ešte stále najdôležitejšou úlohou knižnice.

Dôležité je uvedomiť si, že priamy kontakt s ostatnými ľuďmi môže byť obmedzený, no ten nepriamy môžeme mať takmer neobmedzene. Na rozdiel od minulosti máme k dispozícii moderné technológie, ktoré nám umožňujú spojiť sa s našimi používateľmi, kedy chceme. Záujem o našich používateľov je veľmi dôležitý, a to je to, do čoho sa oplatilo investovať svoj čas a svoje úsilie.

Dnes sú už knižnice postupne otvorené pre verejnosť, postupne sa vracajú používatelia do priestorov knižníc, ale stále to nie je tak, ako to bolo pred vypuknutím koronakrízy na Slovensku. Knižnice pomaly začínajú s podujatiami a nie je sa ani čo čudovať, pretože na Slovensku doposiaľ platia mnohé obmedzenia, stále trvá mimoriadna situácia a vyhlásený je aj núdzový stav pre celé Slovensko.

Veľmi si cením dôveru našich používateľov knižnice ktorú nám celoročne aj v krízových časoch preukazovali. Je to pre nás jasný signál zmyslu našej práce a zároveň hybná sila zlepšovania a skvalitňovania našich služieb pre vás.

Vranov nad Topľou, dňa 18.2.2021

Mgr. Danka Molčanová
riaditeľka

KNIŽNICA V ČÍSLACH 2020

1	Top knižnica – Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
	Nový knižnično-informačný systém Dawinci
2	Veľké súťaže – Čítačka s písaczkou, Komiksiáda alebo komiksom k čítaniu
3	Knižné medové dni
4	Knižničné kluby
5	Dní denného letného tábora Piráti z Hornozemplínskej knižnice
7	Úspešných projektov
8	Chlapcov a 2 dievčatá tvoria v klube Fablabik
9	Letných štvrtkov v knižnici
10	Členov klubu – Klub aktívnych seniorov
14	Škôl zapojených do súťaže Šaliansky Maľko
15	Tréningov pamäti pre seniorov
19	Vyrobených štítov pre COVID-19 na 3D tlačiarni
20	Detí v letnom dennom tábore Piráti z Hornozemplínskej knižnice
25	Prednášajúcich seniorov v prednesu poézie Ateliér duše
28	Recitátorov v súťaži Šaliansky Maľko
39	Priemerný vek zamestnanca
46	Online podujatí
53	Výstav
74	Darovaných kníh od čitateľov
75	Literárnych prác v projekte Čítačka s písaczkou
76	Vypracovaných rešerší
80	Ušitých ochranných bavlnených rúšok v Makerspace
99	Výtvarných prác v projekte Čítačka s písaczkou
119	Výpožičiek zvukových kníh
136	Hráčov spoločenských hier klubu Kto sa hrá nehnevá!
152	Titulov periodík
204	Mladých ľudí na Teens day in library
243	Kníh vo výmenných súborov poskytnutých na obce
288	Podujatí pre deti
290	Bezplatne zapísaných detí v rámci TSK
307	Poskytnutých bibliografických a faktografických informácií.
383	Bibliografických záznamov
404	Návštevníkov na podujatiach v Týždni slovenských knižníc(TSK)
428	Podujatí na podporu čítania
460	Detí a mládeže v projekte Prečítané leto
515	Detí na Letných štvrtkoch v knižnici
532	Kníh a časopisov v staničnej knižnici
1 191	Interakcie Instagram knižnice
1 567	Detských čitateľov
2 444	Špeciálnych knižnično-informačných služieb
3 165	Nových kníh
3 962	Registrovaných používateľov
9 000	E-kníh
15 880	Návštevníkov na podujatiach
39 521	Návštevníkov webového sídla
40 568	EUR na nákup Knižničného fondu

57 465	Návštevníkov knižnice
71 252	Stav knižničného fondu
99 514	Interakcie facebook knižnice
101 068	počet výpožičiek